

י"ח תשרי

רבי נחמן מברסלב

יום ההילולא - ח' תשרי

נולד בעיר מז'יבוז באוקראינה, עירו של הבעל שם טוב. נולד בראש חודש ניסן בשנת תקל"ב, ושם החל את מסכת חייו. ביתו של הבעל שם טוב, שעבר בירושה לביתו אדל, וממנה לאם רבינו, ביתה פיגא, רבי נחמן הוא נינו של הבעל שם טוב הקדוש.

כאשר הוכנס רבי נחמן בבריתו של אברהם אבינו, ברך רבי ברוך ממז'יבוז, דודו של רבינו, את הרך הנולד כנהוג. לפתע פנתה פיגא, אם רבינו לאחיה, ואמרה: "ברוך, ברכו שלא יחלקו על דרכו...", רבי ברוך פשט ידיו לצדדים כאומר "אין מה לעשות"...

ענינו של רבי נחמן היה לתקן ולקרב נפשות ישראל לצור מחצבתם. בכל תקופות חייו ובכל מקום בואו, התעסק בדבר זה – תקון נפשותיהם של ישראל.

נפוליאון בונפרטה אמנם לא נמנה עם משפחת המלוכה, אולם הוא פילס דרכו למנהיגות בלעדית בנקל; בתחילה שרת כחייל סדיר בצבא הצרפתי, ולא עבר זמן רב עד שנעשה גנרל חשוב. או אז טווה את דרכו בקלות עד שנעשה שליטה היחיד של צרפת. נפוליאון השאפתן רצה לכבוש את כל העולם. וכך הנהיג נפוליאון, בכבודו ובעצמו, את צבאותיו למצרים, ולאחר ששטף את ארץ הפרמידות, המשיך בראש גייסותיו לארץ ישראל. באותה תקופה, היה זה בשנת תקמ"ח, ביקר בארץ ישראל, אברך חסידי צעיר נינו של ה'בעל שם טוב', רבי נחמן שמו. ברבות הימים התפרסם כ'רבי נחמן מברסלב' רבי נחמן שהה בצפת והתעמק בלימוד הקבלה והחסידות, במגמה לשאוב

מרוחם הגדולה של האר"י הקדוש ושאר המקובלים, תלמידי חכמים, שחיו בעיר הקודש, צפת. האברך הצעיר, הירבה להתבודד בבית העלמין של צפת. כאן, בין המצבות השקועות למחצה, הרגיש קרוב יותר אל אותם אנשים קדושים, שהקדישו את כל חייהם ללימוד התורה והקבלה. ביום אחד, לאחר שהתפלל בדבקות בסמוך לקרבתם הקדושים, הניח רבי נחמן את ראשו על האבנים בבקשה אישית, כשלפתע נפלה עליו תרדמה. בחלומו רואה הוא אדם זקן לבוש בגדים לבנים, עומד מולו ואומר לו: "עזוב את צפת, עיר הקודש, ורד לטבריה. שם, על חוף הכנרת, יטיל עליך הבורא תפקיד חשוב". רבי נחמן התעורר משנתו בבהלה והרהר בחלומו. מבלי לאבד זמן, הלך לאכסניה שלו, לקח את הטלית, התפילין ושאר חפציו האישיים, הכניסם לתוך תיק, וכך כשתיקו על שכמו, עשה את דרכו לעיר הקודש, טבריה. בהגיעו לטבריה, שכר חדר קטן, בביתו של אחד הדייגים, בסמוך לחוף הכנרת. בינתיים המשיך באורח חייו הקבוע, לימוד תורה וחסידות, תפילה והתבוננות, והמתין לבאות. באותו זמן, חנו הכוחות הצרפתיים בארץ ישראל, בעל כורחם. הלורד גלסון, מפקד הצי האנגלי, נחל ניצחון מוחץ על הצי הצרפתי, בסמוך לשפך הנילוס וקטע את קווי האספקה החיוניים של צבאות נפוליאון. החיילים הצרפתיים חשו בתבוסה הקשה והמורל במחנה היה ירוד למדי. מלבד זאת, הגיעו שמועות על מרידות ואי סדרים, וכל זה רק הוסיף לתחושת הכישלון. המצביא נפוליאון, שלמרבה המזל, הצליח להימלט מידם של הכוחות האנגליים המנצחים, קבע את מטהו בארץ ישראל, על חופי הכנרת. קבוצות קטנות של חיילי המדוכאים החלו להטריד את תושבי הכפרים הסמוכים, כאילו היו חבורת שודדים, החומסים ובוזזים מכל הבא ליד. יום אחד, הגיעה קבוצת חיילים מתפרעים לבית הדייג, אשר על שפת הכנרת. הללו פרצו את דלת הבית ונכנסו פנימה בתורם אחר כסף. היה זה ביתו של דייג זקן ועני, אצלו שכר רבי נחמן את חדרו. הפורצים תבעו מהזקן את כל כספו, אך הוא אמר להם, כי אין לו כסף כלל, היות שהוא כבר זקן ואין בכוחו לדוג, בניו הם הדואגים למחייתו. החיילים הרעבים לטרף, לא האמינו לדבריו. הם תפשו את הזקן, טלטלו והיכו אותו נמרצות. כפסע היה בינו לבין המוות, לולא שמע רבי נחמן את זעקותיו של הזקן המתייסר, וזינק במהירות מחדרו לעזרת האיש. "עזבו את הזקן תיכף ומיד" קרא רבי נחמן בקול רם. החיילים הקשוחים, שתאוות רצח ניבטה מעיניהם, הופתעו מכך, שמשיהו מעז להתקומם נגדם. אולם משראו שלפניהם עומד יהודי רזה וצעיר, מיד היפנו את זעמם וחרונם כלפיו. מנהיג הכנופיה המתפרעת, בעל פרצוף גס ומאיים, צעד קדימה ובקול מלא כעס קרא לעברו, "ככה, אתה רוצה לטעום את נחת זרוענו?! בסדר, אני אלמד אותך לקח". באומרו זאת, פסע החייל לעברו של רבי נחמן, כדי להכותו כהוגן. רבי נחמן לא זו, אלא רק הביט בעיניו היוקדות במנהיג החיילים, ואז לפתע, קפאו ידיו המורמות על מקומם, באוויר. הוא לא יכל לזוז ממקומו. שני חיילים מהפלוגה שחשו לעזרתו, קפאו גם הם מסומרים למקומותיהם, מבלי יכולת לזוז.

רבי נחמן ציווה עליהם להרים את הדייג הזקן, להניחו במיטתו ולבקש ממנו את סליחתו, על הפגיעה הקשה שפגעו בו. לאחר מכן ציווה עליהם לרוקן את כיסיהם, להוציא את כל הכסף שברשותם ולהניחו על השולחן. השלושה פעלו כמהופנטים ועשו ככל שנתבקש מהם. "עכשיו, לכו מכאן מיד!" פקד עליהם, "שלא תעיזו שוב להציג את כף רגלכם הטמאה באף בית יהודי, אם חייכם יקרים לכם!..! שלושת החיילים הסתלקו יחד עם חבריהם כל עוד נפשם בם, מבלי להוציא הגה. כשהגיעו למחנה,

סיפרו לחבריהם על התקרית שהייתה להם ופגישתם עם צעיר יהודי, איש קדוש בעל כוחות מופלאים, שלא נגע בהם לרעה, ורק מבט עיניו החודרות, שיתק אותם לחלוטין. הסיפור נפוץ חיש מהר במחנה הצרפתים והפך לשיחת היום בקרב החיילים, עד כי כל גדודי הצבא שחנו על שפת הכנרת, ידעו אותו על בוריו. סיפור המעשה הגיע אף לאוזניו של נפוליאון, שהטיל ספק במהימנותו של גיבור הסיפור והחליט לבדוק בעצמו את המקרה לפרטיו. השמש כבר החלה לשקוע, כאשר חתרה סירה קטנה לעבר החוף ונעצרה בסמוך לביקתתו של הדייג, בה התאכסן רבי נחמן. נפוליאון ירד מהסירה, כשהוא מלווה בסגל הפיקוד הגבוה. "זה האיש?", שמע רבי נחמן קול מוכר, היה זה אחד החיילים שהוזהר כי לעולם לא ירים יד על יהודי. כאשר התקרבו נפוליאון ומלווייו לעברו, קם רבי נחמן ממקומו ואמר מתוך יראת כבוד: "ערב טוב, הוד מעלתו. ברוך הבא? נפוליאון הופתע לשמע הדברים ושאל: "כיצד יודע אתה מי אני?" "התורה שלנו נותנת חכמה ללומדיה", השיב רבי נחמן בצניעות והזמין את אורחו החשוב להכנס אל הביקתה הדלה. לאחר שיחה קצרה, נוכח נפוליאון לראות כי לפניו ניצב אדם מיוחד בעל הבנה עמוקה ושיפוט מהיר בנושאים רבים. משגילה כי רבי נחמן מתמצא בבעיות הקיימות בעולם כולו, החליט לבקש את עצתו בעניניו האישיים ושאלו, האם עליו להמשיך במסעו לאסיה בנסיון לכבוש את העולם, או שמא כדאי לו לחזור לצרפת? רבי נחמן הרהר זמן מה, ולאחר מכן השיב: "רואה אני כי צפוי לך עתיד גדול ומזהיר, אולם לא בכיבוש העולם. עליך לדעת, כי מלחמה שהחלה בדם, סופה להסתיים בדם. בסיומם של קרבות ומלחמות, נמצאת מלחמה חדשה ולא שלום, ומה שווה מלחמה ללא שלום. חזור לביתך והשתמש בכשרונותיך הברוכים לטובת ארצך. נפוליאון התרשם מאוד מדברי רבי נחמן, אולם תשוקתו העזה לתהילת גיבורים, המושגת בשדה הקרב, הכריעה את הכף. "מוטב לי חיים קצרים, אך רבי תהילה וכבוד, מאשר חיים ארוכים, משעממים, של שלום", אמר נפוליאון בתוקף. לפני שנפרדו זה מזה, ניסה נפוליאון לשכנע את רבי נחמן, שיסכים להימנות על יועציו, אולם הלה השיב לו, כי גם הוא כבר בחר את דרכו בחיים: "איני מחפש לעצמי לא כבוד ולא תהילה. אלא, לעבוד את ה' בכל ליבי ובכל נפשי". נפוליאון הפך לאדם הגדול ביותר בעולם, אולם רק לתקופה קצרה, חיו הסתיימו בבדידות מזהירה בגלות על האי הבודד – אלבה, בים התיכון. לעומתו, רבי נחמן, הגיע לפסגת האמונה וההשראה הרוחנית. הוא חזר לחיול והתיישב בברסלב, שם נעשה למנהיג חסידי נערץ על חסידיו הרבים הקרויים "חסידי ברסלב".